

ROAR
TØNSETH

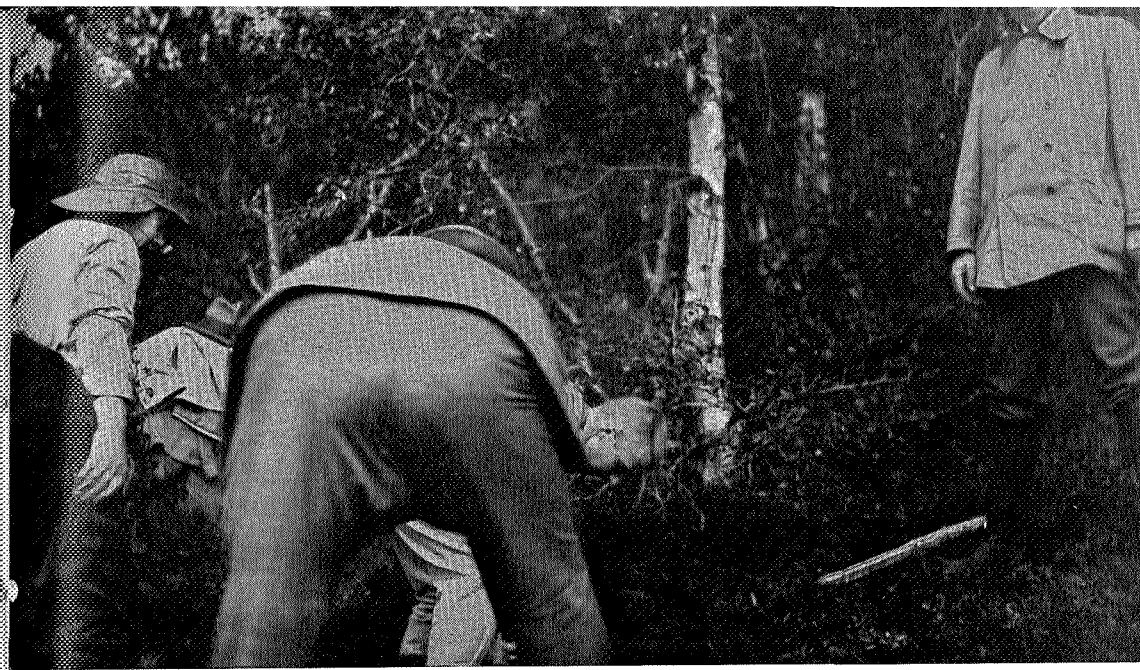
40 år etter

Fridthjof Brun var ikke så lite av en tryllekunstner. I 1920 å få trickset 3 300 kroner fra kommunekassa over i Trondhjems Turistforening ved hjelp av en simpel fjælebod oppe på Gråkallen, tviler jeg det er mange som kunne ha gjort ham etter. Videre den ting å få beveget våre antikvariske myndigheter til å gå med på flytting av den fredete Sliperstua fra Lønset til Gjeviltvatnet, slik at den kunne bli til glede for farende folk i årrekker, ja, det er nesten ikke til å tro.

Den 1. juli 1922 stod Sliperstua der ferdig til innvielse, og da Fridthjof Brun som bekjent også var en festens mann, ble programmet lagt stort opp. Det ble min første jobb i T.T.s styre å være hans håndgangne svenn i dette arrangement.

Selvsagt skulle Trondhjems formannskap inviteres, og mange gjeve menn med dem. Først og fremst kom vårt æresmedlem, stifteren direktør Carl Schulz, videre ordføreren i Oppdal, representant for Statsbanene og mange flere.

Cocktail med hanefjær og smågodt var kanskje ikke kommet til landet på den tid, men iallfall skulle mottakelsen her gjøres helt annerledes. På langbordene i spisestuen var det plassert skikkelige pjoletterglass. Nei, hvordan var det forresten? Formannskapets medlemmer ... Vel, jeg har bare skrevet pjoletter-glass. Ned fra taket hadde vi i rekke og rad hengt fennalår — hvert assosieret en forsvarelig tollekniv. Vær så god, mine herrer. Til handling. Og jeg tror jeg tør si: Det ble «uppslaget till et dunderande kalas».

Bryn og Brun i aksjon med ønskekvisten

At det påfølgende formiddag ble avsløret at vannforsyningen til hytta var utilfredsstillende, vet jeg ikke om hadde en viss sammenheng med kveldens forløp. Imidlertid viste det seg at vi i vår midte hadde en kvistmann av dimensjoner, banksjef — tidligere ordfører — Kristian Bryn. Kløft ble skåret og apparatet satt i sving. Personlig hadde jeg hatt jobben å geleide den kjente kvistmann Ola Gropen fra Røros rundt til interesserte gårdeiere på Byåsen, og da opplevet det forbløffende å kjenne kvistens ubetvingelige vridning, så jeg var minst like ivrig som banksjef Bryn. Vi fikk også begge utslag på samme sted, og i bakken like ovenfor hytta. Og da var vel intet rimeligere enn at formannen proklamerte: Vi tar til med gravinga straks.

Kvistgåing i flere folks nærvær blir gjerne litt av en komedie, ikke minst på grunn av søkerens snurrige kroppsstilling og bevegelser. Hosstående bilde vil muligens gi et inntrykk av dette, og klargjøre at den foreliggende situasjon kunne innby til replikker av den muntreste art. Det akterspeil vi ser i forgrunnen er altså ikke Ola Gropens, men banksjef Bryns.

Spader og hakker ble hentet, jakker og vester ble kastet, og i luften fløy snart sarkastiske replikker, patentblyanter, klokkekjeder o. l. om hverandre. Da arbeidet gikk på skift, ble hullet dypere og dypere, og det ble naturligvis gjort mange interessante funn, og det manglet ikke på dypsindige kommentarer. Men hva man absolutt ikke fant var vann.

Som ventelig var dannet det seg snart et parti som representerte de vanntro, og et annet som representerte det motsatte. (Hvilket av partiene som trodde vi skulle finne vann overlater jeg til leseren å vurdere). At spydighetene i den foreliggende situasjon fikk en ekstra pikant snert vil være forståelig, og alt syntes å tyde i retning av at vi hadde tatt fatt på et særdeles velsignelsesrikt foretagende. Festkomitéen konstaterte med tilfredshet at gjestene var i godlyne.

Imidlertid ble vi oppmerksom på at det var en av de tilstedeværende som reagerte annerledes enn de andre. Det var selveste æresmedlemmet, direktør Carl Schulz, som overfor en slik utøylet vitenskapelig dårskap gerådet udi stor vrede. Ble ganske enkelt sint og forlot åstedet. De av dere som kjente ham vil sikkert forstå at situasjonen ikke innbød til spøk da han med sitt mest bistre ansiktstrekk vendte oss ryggen og marsjerte tilbake til hytta.

Vi var imidlertid i vår iver ikke til å stanse, og vi var vel kommet noe over halvannen meter ned da matsignalet gikk. Som byfolk flest, når de har fått anledning til litt kroppslig påkjennning, så følte de seg riktig i storform der de møtte frem til middagen og lot seg øyensynlig mat og drikke smake. Stemningen ble riktig så festlig som vi hadde ventet oss den i Fridthjofs regi. Litt betenkt ble vi visstnok da vi under ordfører Einar Dahls hyldningstale til foreningen plutselig oppdaget en viss bekymring i hans minespill, ledsaget av hissig håndbanking i hjerteregionen. Men det så da ut til å gli over, og munterheten ble ikke mindre da han etter talen avslørte at det var hans vekkerur i øvre venstre vestlomme som på dette ubeleilige tidspunkt hadde slått alarm, og han hadde da gjort forsøk på å stagge utysket.

Men så var det at det hendte. Plutselig stod direktør Carl Schulz der — iført samme bistre mine som om formiddagen, og nå skulle

han få lov å forelese den protokoll han hadde avfattet i gjesteboken om det som var passert.

Dette hadde nok for vitenskapsmannen fortonet seg som den rene middelalder, og jeg skal si vi fikk vårt pass påskrevet. At banksjef Bryn og jeg fikk alt annet enn hederlig omtale var jo bare hva vi kunne vente, men det var heller ikke til å ta feil av hvilket nivå han plasserte den øvrige forsamling på.

Jeg kan tydelig huske at vår eminente formann ved dette høve ikke klarte å fremtrylle noe som helst tricks som var egnet til å avlede i den foreliggende situasjon. Det var liksom han stod overfor et adferdsmønster — om det begrep eksisterte på den tid — som lå så helt på siden av det han var vant til å sjonglere med. Om stemningen rettelig bør karakteriseres som trykket, skal jeg ikke ha sagt, men jeg tør iallfall si at den ble adskillig neddempet.

Da var det at min sidemann, gamle byggmester Johannes Moe, hvisket meg i øret: «Nei, dette er sannelig for godt'n. Sørg for å få vann i hullet, Tønseth, og så foreslår De at det oppnevnes en kommisjon som foretar befarings og undersøkelser». Jeg forklarte at det neppe var tilrådelig at jeg — jypingen i laget — fremsatte forslaget, men ville han gjøre det, skulle jeg sørge for at det kom vann i hullet. Min instruks gikk fluksens til kjøkkenet, med pålegg om taushetsplikt. Dermed reiste den troverdige gamle byggmesteren seg — hvit i hår og skjegg — og så kom det så velgjørende tilforlætelig: «Jeg er nå bare en ganske alminnelig mann jeg. Dette med vitenskap og slikt har jeg ikke noe greie på, men en del års praktisk erfaring sier meg da den ting, at vann — ja, det må da ha litt tid på seg for å sige til». Og så kom forslaget om undersøkelseskommisjonen.

Oppnevnt ble trafikkinspektør Høgslund og ordfører O. I. Aalbu. Tredjemann er jeg ikke sikker på, men er forvissnet om at også det var en særdeles samvittighetsfull mann som kunne betros et tillitsverv som dette — og i en slik situasjon. — Jeg tror jeg tør si at en spent forventning fikk sin utløsning da de tre herrer toget inn i salen medbringende en gromset vasskvett i hvert sitt glass som ble plassert foran formannen.

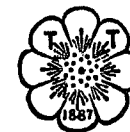
Da er det at direktør Schulz atter spretter opp, og jeg skal ikke

innlate meg på å rekonstruere denne hans utlegging, men den var iallfall av den art at trafikkinspektør Høgslund — som kommisjonens ordfører — fant seg beføyet til å be herr Formannen om å beskytte sine gjester for den slags angrep. Her strakk tryllekunstneren ennå mindre til. Sjelden har jeg sett en mere rådvill og tafatt Fridthjof Brun enn i denne stund, og særlig høy i hatten var kanskje ikke byggmester Moe — og i allfall ikke jeg, som altså hadde innlatt meg på denne farlige leken med — vannet. Jeg føler meg forvisset om at alle følte det som en lettelse da det fra transport-sjefen kom beskjed om at avreise øyeblikkelig var nødvendig ifall nordgående dagtog skulle nåes.

Som de siste fikk Fridthjof og jeg slengt oss på en kjerre med ekvipasjens eier på baksetet. Fridthjof elsket å føre tømmene, og jeg skal si det gikk unna. Fra baksetet kom gjentagne advarsler, og jeg som hadde tjenestgjort i feltartilleriet syntes dette nærmet seg uansvarlig kjøring. Jeg lot meg ingeniende berolige av opplysningen om at herr Brun var gammel artillerist, og ingen måtte komme og lære ham noe om kjøringens edle kunst. Den var beregnet på ham på baksetet, men jeg visste det var i kystartilleriet at Fridthjof hadde avtjent sin verneplikt.

Vi kom imidlertid helskinnet og tidsnok til Oppdal stasjon. Toget var nemlig over en time forsinket, og det tør jeg forsikre at flere løyerlige historier med påfølgende rungende lattersalver i dette spenn av tid, har jeg aldri opplevet hverken før eller siden. Det var således klart at de antydninger til tordenskyer som var merkbare over Gjevilvassdalen tidligere på dagen, nå var forduftet, og jeg kvier meg for å tro at de har bidratt til å fordunkle minnet om en særdeles vellykket innvielse.

I dag når jeg sitter og skriver dette — 40 år etter — er de aller fleste av musketerne som var med på denne ferden vandret heden. Og det er i den sikre forhåpning at Johannes Moe må ha fått anledning til å treffe den vanligvis så sjarmerende Carl Schulz i godlynne, og fortalt ham om våre guttestreker fra den gang som gjør at jeg har dristet meg til å komme med denne avsløringen. Uten kommentarer vil jo dessuten protokollasjonen i gjesteboken komme til å bli hengende i løse luften til evig tid.

OLAV
GJÆREVOLL

Reinrose *Dryas octopetala* L.

Trondhjems Turistforening har som sitt emblem valgt reinrosa. T.T., reinrosa og fjellet hører sammen. Som vi senere skal se, kan vi nok møte reinrosa også utenfor fjellet, men først og fremst er den fjellets rose. Vi finner den slett ikke over alt, men er den først til stede, opptrer den som regel i store mengder.

Ei reinrosehei med tusener av blomstrende individer er en slik skjønnhetsopplevelse at jeg ville såre både andres og min egen naturkjensle hvis jeg skulle forsøke å skildre den med min fattige prosa. La meg heller gi ordet til professor Nordhagen. I sin store avhandling om Sylenes planteverden har han gitt en begeistret skildring av reinroseheiene på Storsola: «Når botanikeren etter en tre timers tur setter foten på skifer, får han sin belønning! «Reinrosefloraen» som allerede i 1812 hensatte Christen Smith i begeistring og hvis skjønnhet Axel Blytt har skildret gang på gang, brer seg ut foran våre føtter. Jeg har sett de marokkanske steppers *Asphodelus*-flor, Atlasfjellenes mørkfiolette lavendel-kratt og Schweizeralpenes henrivende enger, men mitt hjerte tilhører den nordiske *Dryas*-hei! Som nysnø lyser det riktblomstrende, hvite teppe hvor gule murer, blå veronika og blå mjelt og rødmende fjellsmelle danner praktfulle buketter. Høyfjellets uutsigelige sjarmerer strømmer oss her imøte.»

Jeg har opplevd dette gang på gang. Det er den samme betagende opplevelse, og hver gang er jeg mer enn villig til å underskrive